LIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNTA
HE74/2016 VP

KUULEMISLAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI VAHVASTA SÄHKÖISESTÄ TUNNISTAUTUMISESTA JA SÄHKÖISISTÄ ALLEKIRJOITUKSISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Takuu-Säätiö kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi osana sähköistä tunnistautumista ja allekirjoitusta koskevaa lainsäädäntöprosessia. Takuu-Säätiö on valtakunnallinen sosiaalialan säätiö, jonka tehtävänä on auttaa ennalta arvaamattomasta syystä taloudelliseen kriisitilanteeseen joutuneiden henkilöiden itsenäistä selviytymistä tarjoamalla maksutonta puhelinneuvontaa ja takaamalla järjestelylainoja sekä edistää ja kehittää taloudenhallintaan ja sosiaaliturvaan liittyviä auttamiskeinoja ja vapaaehtoisia velkojen järjestelyitä mm. tuottamalla ja välittämällä tietoa, tekemällä aloitteita, antamalla lausuntoja, osallistumalla tutkimustoimintaan ja kouluttamalla eri alojen ammattilaisia ja vapaaehtoisia. Takuu-Säätiön toimii velallisten, velkojien ja yhteiskunnan näkökulmat huomioiden.

Takuu-Säätiön mielestä on tärkeää, että kaikille Suomessa laillisesti oleskeleville taataan tasavertainen mahdollisuus sähköiseen tunnistautumiseen. Mitä suurempi osa palveluista on saatavilla ensisijaisesti sähköisen tunnistautumisen kautta, sitä tärkeämpää on taata mahdollisuudet sähköiseen tunnistautumiseen kaikille. Tämä edellyttää paitsi tunnistautumisvälineiden tarjoamista, myös niiden käyttöön liittyvää selkokielistä neuvontaa ja ohjeistusta. Erityisen haasteellisia ryhmiä ovat tästä näkökulmasta henkilöt, joilla on maksuongelmia, uudet maahanmuuttajat sekä nuoret ja ikääntyneet.

Takuu-Säätiön näkemyksen mukaan kuluttajille tulisi turvata oikeus tunnistusvälineen saamiseen, kun välineestä on tulossa yhä enemmän välttämätön palveluiden saatavuuden ja verkkoasioinnin kannalta. Kysymys on digitaalisesta peruspalvelusta, joka tulisi olla kaikkien saavutettavissa. Palvelun ei tulisi myöskään rakentua markkinaehtoiseksi toiminnaksi eikä yksityisten, voittoa tavoittelevien toimijoitten tuottamaksi maksulliseksi palveluksi.

Velkaongelmaisten näkökulmaa edustavan Takuu-Säätiön kokemusten mukaan maksuhäiriömerkinnät ovat olleet esteenä tunnistusvälineen saamiselle yksityisiltä palveluntarjoajilta. Suomessa on tällä hetkellä n. 371 000 henkilöä, joilla on rekisteröity maksuhäiriömerkintä. Luku vastaa lähes 9% suomalaisesta aikuisväestöstä, jolloin kysymys on merkittävästä ongelmasta, myös verkkopankkitunnisteiden käytön kannalta. Sähköisen tunnistautumisen mahdollistaminen maksuttomana peruspalveluna on tärkeä askel eteenpäin talouden osallisuuden (Financial inclusion) periaatteen toteutumisessa.

Tunnistatumisen vahvuus on Takuu-Säätiön näkökulmasta erityisen tärkeää, kun käsitellään arkaluonteisia tietoja. Kysymys on sen varmistamisesta, ettei toisen tietoja käytetä väärin. Säätiön omassa asiakastyössä sähköisellä asioinnilla on kokeilullinen rooli. Säätiö on harjoittanut sosiaaliseen luototukseen liittyvää kehittämistoimintaa vuodesta 2013 alkaen ja otti käyttöön sähköisen hakemuksen ja siihen liittyvän tunnistautumisen tammikuussa 2016. Käyttöönoton seurauksena säätiön lainanhakijamäärät ovat moninkertaistuneet. Kyse oli erityisesti siitä, että palvelusta tuli saavutettavampaa ja helppokäyttöisempää.

Säätiön oman kokeilutoiminnan perusteella sähköinen tunnistautuminen on lisännyt välineen toimivuutta merkittävästi. Kaikkein suurin käyttöä hankaloittava tekijä on palvelun maksullisuus. Kun kyse on voittoa tavoittelemattomasta palvelutoiminnasta, nousevat sähköisen tunnistautumisen kustannukset ja niiden jakautuminen tärkeään rooliin. Tämä sama koskee kaikkea julkista palvelua koskevaa tunnistautumista. Erityistä huomiota säätiön näkemyksen mukaan vaatii sähköisen tunnistautumisen käyttö sosiaali- ja terveyspalvelujen kohdalla. Takuu-Säätiön näkemyksen mukaan onkin tärkeää arvioida, missä määrin tunnistautumisen kustannuksista huolehtiminen on asiakkaan ja missä määrin palveluntuottajan tehtävä?

Takuu-Säätiö
Asemamiehenkatu 4 Puhelin (09) 6126 340 S-posti takuu-saatio@takuu-saatio.fi tai etunimi.sukunimi@takuu-saatio.fi
00520 HELSINKI Faksi (09) 6126 3458 Internet www.takuu-saatio.fi

Pienituloisten näkökulmasta tarkasteltuna tunnistautumisvälineiden maksullisuus saattaa tuottaa Takuu-Säätiön näkemyksen mukaan ongelmia. Ajokortti on ollut kertamaksullisena tunnistautumisvälineenä monelle edullinen ja pitkäaikainen. Ajokortin poistuminen ensitunnistusvälineenä voi aiheuttaa hankaluuksia niille niille henkilöille, joilla ei ole passia, henkilökorttia ym. Myös tunnistautumisvälineiden toistuva uusiminen saattaa aiheuttaa pienituloisille henkilöille kohtuuttomia kustannuksia.

Juha A. Pantzar
toiminnanjohtaja

Takuu-Säätiö
Asemamiehenkatu 4
00520 HELSINKI
Puhelin (09) 6126 340
Faksi (09) 6126 3458
S-posti takuu-saatio@takuu-saatio.fi tai etunimi.sukunimi@takuu-saatio.fi
Internet www.takuu-saatio.fi